

Toistaiseksi voimassa olevan apulaisrehtorin viran perustaminen Loviisan kansalaisopistoon 1.8.2026 alkaen

LOVKAJK 31.03.2026 § 15

Valmistelijat

Sivistysjohtaja Kirsi Kinnunen p. 044 055 5250
Kansalaisopiston rehtori Anu Tikka-Blomqvist p. 040 6632 840

Taustaa

Loviisan kansalaisopisto on tärkeä osa kaupungin elinvoimaa, hyvinvointia ja elinikäisen oppimisen mahdollisuuksia. Kansalaisopisto on alueensa ainoa aikuisoppilaitos ja keskeinen toimija, joka vahvistaa asukkaiden osaamista, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä tukee kaupungin strategisia tavoitteita sivistyksen, hyvinvoinnin ja aktiivisen kansalaisuuden edistämisessä.

Loviisan kansalaisopiston rehtorin tehtävä on laaja-alainen ja kokonaisvastuullinen. Rehtori vastaa pedagogisesta ja operatiivisesta johtamisesta, taloudesta, henkilöstöstä, toiminnan kehittämisestä, turvallisuudesta ja viranomaisvelvoitteista. Kansalaisopiston opetustuntimäärä on noin 10 000 vuodessa. Määräaikaisia tuntiopettajia on vuosittain noin 130. Vakituinen henkilöstö sisältää rehtorin lisäksi neljä suunnittelijaopettajaa, yhden kansalaisopiston opettajan sekä opistosihteerin. Asiakaspalvelun organisointi ja perehdyttäminen työllistää rehtoria, vaikka se tällä hetkellä hoidetaan asiakaspalvelutoimisto Lovin fon toimesta. Rehtorin opetusvelvollisuus on 50–100 opetustuntia vuodessa, koska kosketuspintaa opiskelijoihin ja käytännön toimintaan on syytä olla. Myös rehtorin oman vastuualueen kehittäminen on työllistävä osuus; tällä hetkellä kurssisuunnittelutunteja on noin 1 000, eli 10 % opiston vuosituntimäärästä. Tämä johtuu siitä, että suunnittelijaopettajien työaika ei riitä opiston kaikkien tuntien suunnittelutyöhön.

Rehtorin vastuulla on koko opiston henkilöstön etäjohtaminen, opetuksen ja toiminnan kokonaisohjaus sekä useiden maantieteellisesti hajautuneiden toimipisteiden koordinointi. Kansalaisopistolla on tällä hetkellä 63 opetuspistettä kolmen sopimuskunnan alueella, ja hallintopaikka sijaitsee erillään osasta opetustoimintaa. Toiminnan luonne edellyttää päivystystä iltaisin ja viikonloppuisin, koska muun muassa sairastapausten ja muiden yllättävien tilanteiden hoito edellyttää rehtorin reagointia ja toiminnan uudelleen organisointia. Kansalaisopiston rehtorin toimistotyöaika (36 tuntia 15 minuuttia) ei riitä. Taiteen perusopetuksen koordinointi alueen muiden toimijoiden sekä opiston sisällä vie myös rehtorin työaikaa. Edellä mainittujen tehtävien täysipainoinen hoito rehtorille määriteltynä työaikana ei ole mahdollista, eikä pitkällä tähtäimellä kestävää. Opiston henkilöstömäärä on suuri suhteessa lähiesihenkilöiden määrään. Toiminnan luonne edellyttää tiivistä arjen johtamista, nopeaa reagointia poikkeustilanteissa, asiakkaiden jatkuvaa ohjausta sekä säännöllistä henkilöstön kohtaamista. Lisäksi opistotoimintaan liittyy jatkuvia toiminnallisia ja turvallisuuteen liittyviä riskejä, jotka korostavat johtamisresurssien riittävyyttä.

Jo pitkään kansalaisopistossa on toiminut vararehtori, jonka tehtävä on pääosin opetuspainotteinen. Suunnittelijaopettajan virassa toimivalle maksetaan TVA-korvausta. Tämä on ollut kunnalle edullinen tapa. Vuonna

2020 toteutetun opistojen yhdistymisen jälkeen on työtehtävien määrä lisääntynyt kansalaisopistossa esimerkiksi opintopistekurssien, monikulttuurisuuden, saavutettavuuden lisääntymisen, verkostoyhteistyön sekä muiden velvoitteiden lisääntymisen myötä. Tällä hetkellä vararehtorin tehtävä ei enää vastaa toiminnan edellyttämää tarvetta.

Vararehtorin tehtävänä on toimia rehtorin sijaisena silloin kun rehtori on poissa. Vararehtorin tehtävä painottuu sijaisuuksiin ja rajattuihin vastuualueisiin, eikä se kaikilta osin vastaa opiston nykyisiä pedagogisen johtamisen ja toiminnan kehittämisen tarpeita. Vararehtorin vastuulla tulisi olla pitää itseään ajan tasalla rehtorin tehtävistä, jotta vararehtori voi toimia rehtorin poissaolon aikana. Vararehtorin tehtävä ei vastaa apulaisrehtorin tasoista kokonaisvastuuta, eikä mahdollista systemaattista osallistumista opiston operatiiviseen ja strategiseen johtamiseen.

On syytä järjestää kansalaisopiston johtamisrakenne uudelleen vastaamaan toiminnan nykyistä laajuutta, henkilöstörakennetta ja toiminnalle asetettuja kehittämistavoitteita. Valmistelussa on tarkasteltu kahta eri vaihtoehtoa. Tarkastelussa on arvioitu erityisesti johtamisen jatkuvuutta, pedagogisen kehittämisen vahvistamista sekä henkilöstön lähiesihenkilötyön selkeyttämistä.

Tarkastellut vaihtoehdot

Vararehtorin tehtävä korvataan apulaisrehtorin viralla, jonka tehtäväkuva painottuisi selkeämmin pedagogiseen ja operatiiviseen johtamiseen. Tarkastelussa on otettu huomioon myös koulutussuunnittelijan tehtävän lisääminen joko omana tehtävänä tai osaksi jo olemassa olevaa tehtävää.

Koulutussuunnittelija ei voi kuitenkaan tehdä tehtävässään sellaisia esihenkilö- ja johtamistehtäviä, jotka kuuluvat organisaation johtamisvastuuseen, minkä vuoksi ratkaisu ei vastaa kansalaisopiston johtamisen kokonaisuutta eikä turvaa toiminnan pitkäjänteistä kehittämistä.

Apulaisrehtorin viran tarkastelun jatkaminen on perusteltua, jotta kansalaisopiston johtamisrakenteen toimivuutta voidaan arvioida suhteessa toiminnan laajuuteen, henkilöstön määrään sekä opiston kehittämistarpeisiin. Tarkastelun tavoitteena on varmistaa, että johtamisjärjestelyt tukevat arjen operatiivista johtamista, pedagogista kehittämistä ja henkilöstön esihenkilötyötä sekä turvaavat toiminnan jatkuvuuden myös poikkeus- ja sijaisuustilanteissa. Huolellinen valmistelu mahdollistaa myös eri ratkaisuvaihtoehtojen taloudellisten ja toiminnallisten vaikutusten arvioinnin ennen päätöksentekoa.

Apulaisrehtorin viran perustaminen vahvistaisi opiston johtamisrakennetta, turvaisi toiminnan jatkuvuuden poikkeus- ja sijaisuustilanteissa, sekä parantaisi henkilöstön esihenkilötukea ja pedagogista kehittämistä. Tilanne kuormittaa rehtoria liikaa. Kansalaisopisto voi reagoida joustavasti ja ennakoivasti moniin tilanteisiin, jos hallintohenkilöstön rakenne on riittävä. Kuntatyönantajan näkemyksen mukaan asiassa Loviisan kaupunki voi hyödyntää vain vaihtoehtoa apulaisrehtorin viran perustaminen ottaen huomioon oppilaitoksen koko, opiskelijamäärä ja henkilökunnan olemassa oleva rakenne.

Apulaisrehtorin tehtävä ja vastuut

Apulaisrehtori muodostaa yhdessä rehtorin kanssa rehtoritiimin ja osallistuu kansalaisopiston operatiiviseen johtamiseen. Apulaisrehtorin keskeiset tehtävät ovat:

1. opetuksen koordinointi, kehittäminen ja arviointi
2. henkilöstön lähiesihenkilönä toimiminen osana esihenkilövastuuta
3. tiimien johtaminen ja arjen toiminnan ohjaus
4. pedagogiset kehittämis- ja yhteistyöhankkeet, verkostotyö ja varainhankinta
5. työaikaan sisältyvä opetusvelvollisuus, (150 opetustuntia), jonka laajuus määräytyy työnantajan tarpeen mukaan
6. rehtorin sijaisena toimiminen sekä muut rehtorin määräämät tehtävät.

Apulaisrehtorin tehtävä eroaa nykyisestä vararehtorin tehtävästä erityisesti esihenkilövastuun, kehittämisvastuun ja operatiivisen johtamisen osalta. Tämä mahdollistaa toimimisen rehtorin työparina ajankäytöllisesti. Apulaisrehtori voi käyttää työhönsä 36 tuntia ja 15 minuuttia viikossa, kun taas vararehtori toimii vain silloin kun rehtori on poissa. Apulaisrehtorin opetusvelvollisuus on 150 tuntia vuodessa (OVTES, osio F, liite 12, 2. luku § 5, 4. mom.).

Palkkaus ja kustannusvaikutukset

Nykyisen suunnittelijaopettajan palkka vararehtorin tehtävällä on seuraava:

- peruspalkka 3 335,60 euroa kuukaudessa
- TVA-lisä vararehtorin tehtävästä 136,79 euroa kuukaudessa Palkka yhteensä 3 472,39 euroa kuukaudessa.

Apulaisrehtorin tehtävän (hitu 4 06 02 00 2) palkka on 3 545,96 euroa kuukaudessa kalleusluokassa II, (Loviisan C-palkkataulukko).

Apulaisrehtorin palkkaus perustuu tehtävän vaativuuden arviointiin ja heijastaa tehtävän laajempaa kokonaisvastuuta ja johtamisvelvoitteita. Palkkaero nykyiseen vararehtorin kokonaispalkkaan on maltillinen, mutta tehtävarakenne ja vastuut eroavat olennaisesti.

Apulaisrehtorin viran perustaminen ei vähennä neljän suunnittelijaopettajan, yhden kansalaisopiston opettajan, eikä opistosihteerin tarvetta. Kun suunnittelijaopettajien työaika vapautuu, vähenee määräaikaisten tuntiopettajien käytön tarve.

Taulukko 1 Vaikutusvertailu vararehtorin ja apulaisrehtorin tehtävien välillä

Tarkastelunäkökulma	Nykyinen malli: rehtori + vararehtori	Uusi malli: rehtori + apulaisrehtori
Tehtävarakenne	Vain sijaisuusaikana	Selkeä johtamisvastuu
Pedagoginen kehittäminen	Rajallinen aika	Riittävästi aikaa, vahva kehittämisvastuu
Esihenkilötyö	Vain sijaisuusaikana	Jaettu ja systemaattinen
Operatiivinen johtaminen	Vain sijaisuusaikana	Työparimalli
Strateginen kehittäminen	Vain sijaisuusaikana	Mahdollistaa suunnitelmallisuuden
Organisatorinen selkeys	Vain sijaisuusaikana	Rakenteellisesti selkeä
Riskienhallinta	Vain sijaisuusaikana	Vastuujako selkeä

Päätöksenteko	Vain sijaisuusaikana	Kuormitus tasapainottuu
Henkilöstön tuki	Vain sijaisuusaikana	Vahvistunut lähiesihenkilötuki
Rekrytointitarve tuntiopettajissa	Nykyinen taso	Mahdollinen vähentyminen
Suunnitteluopettajien työajan käyttö	Vain sijaisuusaikana	Vapautuu opetukseen
Taloudellinen vaikutus	Nykyinen taso	Palkkaero +73,57 €/kk
Nettovaikutus huomioiden säästöt	Ei säästöjä	Potentiaaliset säästöt 16 000–20 000 €/vuosi nykytilaan verrattuna
Sopimuskuntavaikutus	Nykyinen jakoperuste	Jakautuu sopimuksen mukaan
Opetusvelvollisuus	300 opetustuntia	150 opetustuntia vuodessa

Apulaisrehtorin viran taloudellinen kokonaisvaikutus

Palkkaero nykyiseen vararehtorijärjestelmään on noin 883 €/vuosi ilman sivukuluja.

Mahdolliset säästöt:

- tuntiopettajien käytön väheneminen noin 10 %
- suunnitteluopettajien työajan uudelleen kohdentaminen
- arvioitu säästö 16 000–20 000 €/vuosi

Johtopäätös: Muutos voi olla kokonaisvaikutukseltaan kustannusneutraali tai lievästi säästävä, mikäli toiminta tehostuu kohdentamalla suunnittelijaopettajien työaikaa enemmän opetukseen.

Riskianalyysi

Nykyinen malli:

- rehtorin kuormitus korkea, ”24/7 oltava käytettävissä”
- kehittämistyö jää operatiivisen työn varjoon
- strateginen suunnittelu reagoitipainotteista
- haavoittuva

Uusi apulaisrehtorimalli:

- kuormitus jakautuu
- kehittämisvastuu selkeä
- parempi varautuminen poikkeustilanteisiin
- hallinnon haavoittuvuus vähenee

Strateginen vaikutus

Uusi apulaisrehtorimalli tukee:

- kesälukukauden kehittämistä
- koulutussuunnittelua tulevaisuuden osaamistarpeisiin
- verkostoyhteistyön vahvistamista
- sopimuskuntien palvelutason turvaamista.

Toimivalta ja menettely

Loviisan kaupungin voimassa olevan hallintosäännön mukaan kaupunginvaltuusto (49. §) päättää virkojen perustamisesta ja lakkauttamisesta sekä virkanimikkeen muuttamisesta.

Kansalaisopiston sijaintikunnan, eli Loviisan kaupungin, on syytä pyytää perustettavasta virasta lausunnot sopimuskuntien (Pyhtää ja Lapinjärvi) kunnanhallituksilta ennen lopullista päätöksentekoa.

Kansalaisopiston johtokunta määrittää apulaisrehtorin rekrytointiin liittyvän haastattelutyöryhmän sen jälkeen, kun kaupunginhallitus on tehnyt päätöksen viran avaamisesta ja sopimuskuntien lausunnot on saatu. Loviisan kansalaisopisto järjestää henkilöstön kuulemisen asiaan liittyen.

Liite:

Apulaisrehtorin tehtäväkuvaus

Henkilöstön kuuleminen, vastaukset - Konsultation med personalen, svar

Esittelijä Loviisan kansalaisopiston rehtori Anu Tikka-Blomqvist

Ehdotus Kansalaisopiston johtokunta päättää esittää sivistyslautakunnalle ja edelleen kaupunginhallitukselle, että Loviisan kansalaisopistoon perustetaan apulaisrehtorin virka 1.8.2026 alkaen.

1. Loviisan kansalaisopistoon perustetaan toistaiseksi voimassa oleva apulaisrehtorin virka 1.8.2026 alkaen.

2. Loviisan kaupunki pyytää perustettavasta apulaisrehtorin virasta lausunnot sopimuskuntien kunnanhallituksilta.

3. Kansalaisopiston johtokunta valtuutetaan käynnistämään apulaisrehtorin rekrytointiprosessi sen jälkeen, kun sopimuskuntien lausunnot on saatu ja kaupunginvaltuusto on tehnyt päätöksen viran perustamisesta.

4. Pykälä tarkastetaan välittömästi.

Päätös Kansalaisopiston johtokunta päätti yksimielisesti esittää sivistyslautakunnalle ja edelleen kaupunginhallitukselle, että Loviisan kansalaisopistoon perustetaan apulaisrehtorin virka 1.8.2026 alkaen.

1. Loviisan kansalaisopistoon perustetaan toistaiseksi voimassa oleva apulaisrehtorin virka 1.8.2026 alkaen.

2. Loviisan kaupunki pyytää perustettavasta apulaisrehtorin virasta lausunnot sopimuskuntien kunnanhallituksilta.

3. Kansalaisopiston johtokunta valtuutetaan käynnistämään apulaisrehtorin rekrytointiprosessi sen jälkeen, kun sopimuskuntien lausunnot on saatu ja kaupunginvaltuusto on tehnyt päätöksen viran perustamisesta.

4. Pykälä tarkastettiin välittömästi.

Valmistelija	sivistysjohtaja Kirsi Kinnunen, puh. 0440 555 250, kansalaisopiston rehtori Anu Tikka-Blomqvist, puh. 040 6632 840 ja controller Renea Laine puh. 040 675 7863 Vaikutusten arviointi Valmistelun aikana apulaisrehtorin viran taloudelliset vaikutukset on päivitetty ja laskelmia tarkennettu. Päivitetyt laskelmat muodostavat asian jatkovalmistelun taloudellisen perustan. Kansalaisopiston rehtori on kuullut sopimuskuntien viranhaltijoita 14.8.2026 asian valmistelusta. Sivistyslautakunnalle annetaan kokouksessa selvitys kuulemisen keskeisestä sisällöstä. Sopimuskuntien varsinaisia lausuntoja ei kuitenkaan vielä ole käytettävissä. Lausunnot ovat tarpeen ennen asian lopullista käsittelyä, jotta myös sopimuskuntien näkemykset ja taloudelliset vaikutukset voidaan ottaa huomioon. Liite. Apulaisrehtorin viran taloudelliset vaikutukset ja henkilöstökustannusten vertailu
Esittelijä	Sivistysjohtaja Kirsi Kinnunen
Ehdotus	Sivistyslautakunta päättää . 1. kuulla kansalaisopiston rehtorin selostuksen apulaisrehtorin viran valmistelusta sekä 14.8.2026 järjestetyn sopimuskuntien viranhaltijoiden kuulemisen keskeisistä havainnoista, 2. merkitä tiedoksi päivitetyt taloudelliset vaikutuslaskelmat, 3. pyytää Pyhtään ja Lapinjärven kunnanhallituksilta lausunnot Loviisan kansalaisopiston apulaisrehtorin viran perustamisesta tiistaihin 29.9.2026 mennessä, 4. todeta, että lausunnot otetaan huomioon asian jatkovalmistelussa ennen mahdollista kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston käsittelyä, 5. saattaa asia sivistyslautakunnan uudelleen käsiteltäväksi lausuntojen saavuttua. Käsittely Loviisan kansalaisopiston rehtori osallistui kokoukseen klo 19.29–20.05 välisenä aikana ja perusteli, miksi Loviisan kansalaisopistoon tarvitaan apulaisrehtoria tarvitaan. Hän vastasi myös sivistyslautakunnan esittämiin kysymyksiin.
Päätös	Sivistyslautakunta päätti 1. kuulla kansalaisopiston rehtorin selostuksen apulaisrehtorin viran valmistelusta sekä 14.8.2026 järjestetyn sopimuskuntien viranhaltijoiden kuulemisen keskeisistä havainnoista 2. merkitä tiedoksi päivitetyt taloudelliset vaikutuslaskelmat 3. pyytää Pyhtään ja Lapinjärven kunnanhallituksilta lausunnot Loviisan kansalaisopiston apulaisrehtorin viran perustamisesta tiistaihin 29.9.2026 mennessä 4. todeta, että lausunnot otetaan huomioon asian jatkovalmistelussa ennen mahdollista kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston käsittelyä

5. saattaa asia sivistyslautakunnan uudelleen käsiteltäväksi lausuntojen saavuttua.

Pykälä tarkastettiin välittömästi.